

Sut rydym yn gwneud yng Nghymru?

Arolwg Ymgysylltu â'r Cyhoedd am Iechyd
a Llesiant yn ystod Mesurau Coronafeirws

Wythnos 12 (22^{ain} i 28^{fed} o Fehefin 2020)

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cynnal arolwg ymgysylltu â'r cyhoedd dros y ffôn yn gofyn i aelodau o'r cyhoedd yng Nghymru sut mae coronafeirws a mesurau rheoli cysylltiedig yn effeithio ar eu hiechyd a'u llesiant.

Mae'r wybodaeth a gesglir gan **500 neu fwy o unigolion a ddewisir ar hap** yn darparu sylfaen y canlyniadau a gyflwynir ym mhob adroddiad wythnosol.

Nod yr arolwg yw darparu data sydd yn cynrychioli poblogaeth Cymru ac mae'r data'n cael ei addasu i gynrychioli poblogaeth Cymru yn ôl oedran, rhyw ac amddifadedd. Yn ystod rhai wythnosau, mae cwestiynau newydd yn cael eu hychwanegu a'u dileu, yn dibynnu ar y materion sy'n dod i'r amlwg ar yr adeg honno.

Mae adroddiad yr wythnos hon yn cynnwys mesurau cyffredin a welwyd mewn adroddiadau blaenorol. Mae hefyd yn defnyddio data ar draws wythnosau'r arolwg lluosog i edrych ar wahaniaethau demograffig mewn ymatebion ar draws cwestiynau penodol yn cynnwys pryder am ddal coronafeirws, arferion golchi dwylo, ail-agor ysgolion ac effaith ariannol yn sgil y cyfyngiadau.

Rydym yn diolch i bobl Cymru am roi o'u hamser gwerthfawr i gynorthwyo'r gwaith yma.

Canfyddiadau allweddol o'r wythnos hon

Cafodd 605 o drigolion Cymru sydd yn 18 oed ac yn hŷn eu cyfweld yn ystod wythnos 12 o'r arolwg (22ain i'r 28ain o Fehefin.)

91%

o bobl yn gadael eu cartref am o leiaf un diwrnod yn ystod yr wythnos ddiwethaf. Un o bob tri person (32%) yn gadael eu cartref i'w gwaith, i fyny o 21% yr wythnos diwethaf.

23%

o bobl yn dweud bod eu sefyllfa ariannol bresennol yn waeth na'r arfer o ganlyniad i gyfyngiadau coronafeirws; Dywedodd 14% ei fod yn well a 63% yn dweud nad oes newid.

12%

o bobl bob amser neu'n aml wedi bod yn teimlo'n ynysig yn yr wythnos ddiwethaf, i lawr o 22% yr wythnos diwethaf.

27%

o bobl yn credu y dylai cyfyngiadau ymbellhau cymdeithasol eisoes fod wedi dod i ben ar gyfer teulu agos a ffrindiau nad ydynt yn byw gyda'i gilydd, ac mae 43% yn credu y dylai hyn ddigwydd o fewn y 3 wythnos nesaf.

38%

o bobl yn dweud byddai'n well ganddynt aros o dan gyfyngiadau hyd nes nad oes unrhyw siawns o ddal coronafeirws, i lawr o 47% yr wythnos diwethaf.

46%

o bobl yn gwisgo gorchuddion gwyneb wrth fynd allan; 26% peth o'r amser a 20% y rhan fwyaf o'r amser.

Canfyddiadau allweddol o'r wythnos hon

Mae dadansoddiadau o wahaniaethau demograffig wedi eu cyfuno o ddata ar draws yr wythnosau perthnasol o'r arolwg.

Pobl ifanc 18-29 oed yw'r rhai mwyaf tebygol o adrodd bod eu sefyllfa ariannol wedi gwaethgu oherwydd cyfyngiadau coronafeirws

Mae 38% o fobl ifanc 18-29 oed yn dweud eu bod ar eu colled yn ariannol oherwydd cyfyngiadau coronafeirws o gymharu â 12% o bobl 70 + oed.

Nid yw cyfran y bobl a ddywed eu bod yn waeth yn ariannol yn amrywio'n sylweddol ar draws grwpiau amddifadedd.

Mae merched yn fwy pryderus na dynion am gael coronafeirws ac yn nodi eu bod yn golchi dwylo'n fwy cyson ac yn fwy cefnogol o wneud defnydd o gorchuddion gwyneb

Mae 58% o ferched yn dweud eu bod yn golchi eu dwylo neu'n defnyddio diheintydd dwylo o leiaf 10 gwaith y dydd o'i gymharu â 42% o ddynion.

Mae 57% o ferched yn credu y dylai pobl gael eu gwneud i wisgo gorchuddion gwyneb mewn manau cyhoeddus o gymharu â 52% o ddynion.

Mae cyfran y bobl sy'n ffafrio ysgolion i aros ar gau hyd nes nad oes siawns y bydd plant yn dal coronafeirws yn cynyddu gydag amddifadedd

Mae pobl sy'n byw mewn cwintelau mwy cefnog yn poeni llai am blant yn dal coronafeirws mewn ysgolion ac yn mynd yn sâl neu'n lledaenu feirws ymysg teuluoedd neu eu cymunedau.

Nid oes unrhyw wahaniaethau ar draws grwpiau amddifadedd ynghylch pryder datblygiad addysgol neu gymdeithasol ac emosiynol plant.

Ydych chi'n meddwl fod ganddoch neu eich bod wedi cael coronafeirws?

Do	11%
Ddim yn gwybod	9%

Pa mor bryderus ydych chi y gallech chi gael coronafeirws?

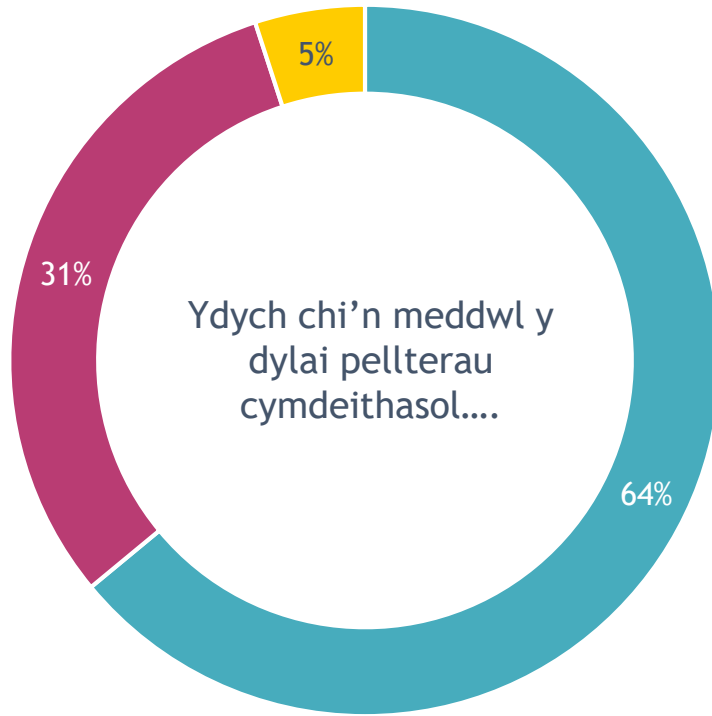
Nid yw'n cynnwys y rhai a atebodd "do" i fod wedi cael coronafeirws

Dim o gwbl	20%
Ychydig	32%
Cymedrol	32%
Hynod	17%

Oes rhywun sy'n agos atoch chi fel aelod o'r teulu neu ffrind wedi bod yn ddifrifol wael* gyda coronafeirws?

Do	12%

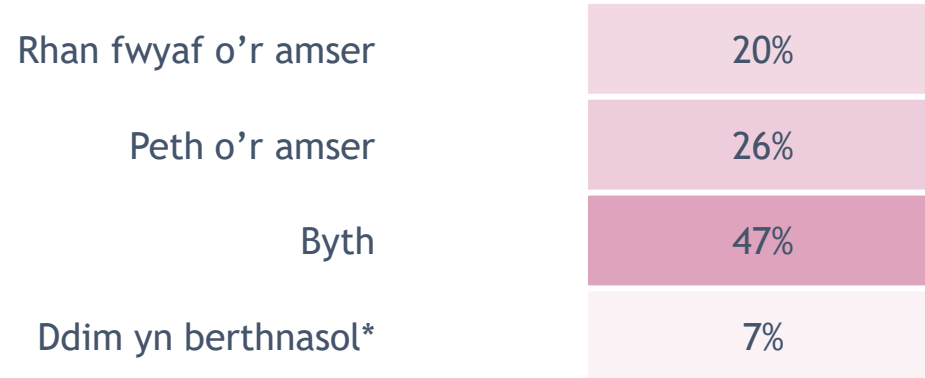
* eu cymryd i'r ysbyty neu a fu farw

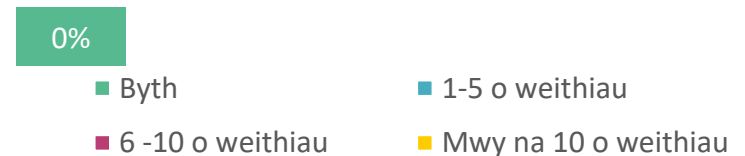
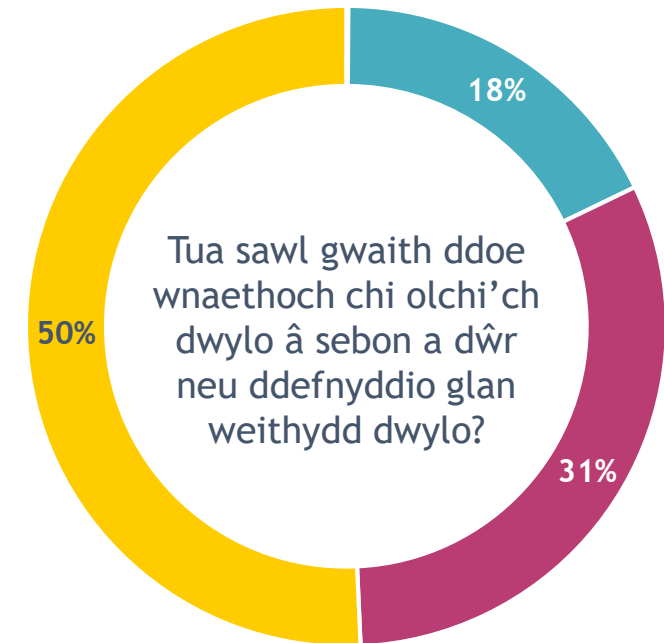
- Barhau yn 2 fetr
- Gael ei leihau i 1 metr
- Gael ei ddileu'n gyfan gwbl

	Dim	1 - 2	3 - 10	Mwy na 10
Yn y 7 diwrnod diwethaf, faint o fobl o du allan i'ch aelwyd ydych chi wedi dod i gyswllt agos gyda, yn golygu oddi fewn i 1 metr?	45%	26%	17%	12%
Yn ystod y 7 diwrnod diwethaf, faint o fobl sydd wedi dod fewn i'ch cartref ar wahan i'r bobl sydd yn byw yno?	73%	19%	8%	<1%
Yn y 7 diwrnod diwethaf, faint o dai bobl eraill ydych chi wedi bod ynddo?	76%	23%	1%	1%

Ar hyn o bryd, pan ydych yn mynd allan ydych chi'n gwisgo gorchudd gwyneb...

* ddim yn mynd allan

How well are we handling coronavirus?

Ydych chi'n meddwl fod y cyfyngiadau mewn lle ar gyfer rheoli'r coronafeirws yn...

Rhy fychan 8%

Tua'i le 78%

Yn ormod 14%

Byddai'n well gennyf aros mewn cyfyngiadau hyd nes nad oes siawns o ddal coronafeirws

Cytuno 38%

Anghytuno 45%

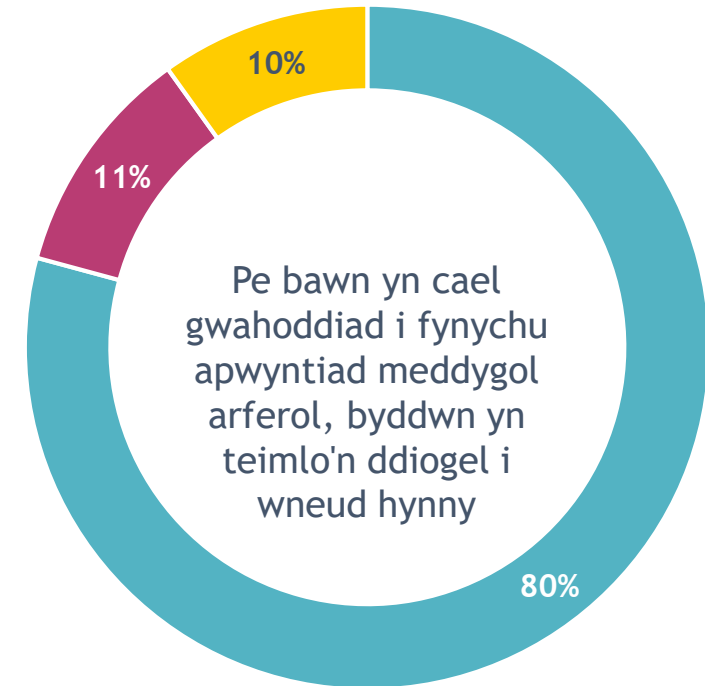
Heb benderfynu 17%

	Cytuno'n gryf	Cytuno	Ddim yn cytuno nac yng anghytuno	Anghytuno	Anghytuno yn gryf
Credaf fod Llywodraeth Cymru'n ymateb i'r problemau a achoswyd gan y coronafeirws yn dda	22%	57%	9%	10%	2%
Rwyf yn hyderus y byddai GIG yn gallu gofalu amdanaf yn ddigonol pe bawn yn ddifrifol wael gyda coronafeirws	37%	52%	6%	5%	1%
Rwyf yn hyderus y gwnaiff yr heddlu ddefnyddio eu pwerau i gyfyngu ar symudiadau pobl yn synhwyrol	17%	57%	11%	9%	6%

Wrth i'r cyfyngiadau presennol gael eu codi, pa fesurau y credwch y dylid eu rhoi ar waith i amddiffyn pobl?

	Dylid	Na ddylid	Ansicr
Dylid gwneud i bobl wisgo gorchuddion gwyneb mewn mannau cyhoeddus	61%	26%	13%
Dylai pobl sydd yn gadael eu cartrefi gael eu profi'n reolaidd i weld a yw'r feirws ganddynt	57%	29%	14%
Ni ddylai pobl rannu ceir â phobl nad ydynt yn byw gyda hwy	62%	28%	10%
Dylai pobl sy'n gweithio mewn siopau wisgo gorchuddion gwyneb neu feisorau	85%	10%	5%

■ Cytuno
 ■ Anghytuno
 ■ Heb benderfynu

Pryd ydych chi'n meddwl y dylai'r newidiadau canlynol ddigwydd?

Dylai bwytaï, tafarndai a bariau ail agor

Dylai gweithwyr nad ydynt yn hanfodol allu ddychwelyd nôl i'r gwaith

Dylai digwyddiadau mawr fel chwaraeon a chyngherddau allu cymryd lle

Dylai pobl allu teithio mor bell ag y mynant yng Nghymru i gwrdd â phobl a defnyddio manau cyhoeddus ar yr amod eu bod yn cynnal ymbellhau cymdeithasol

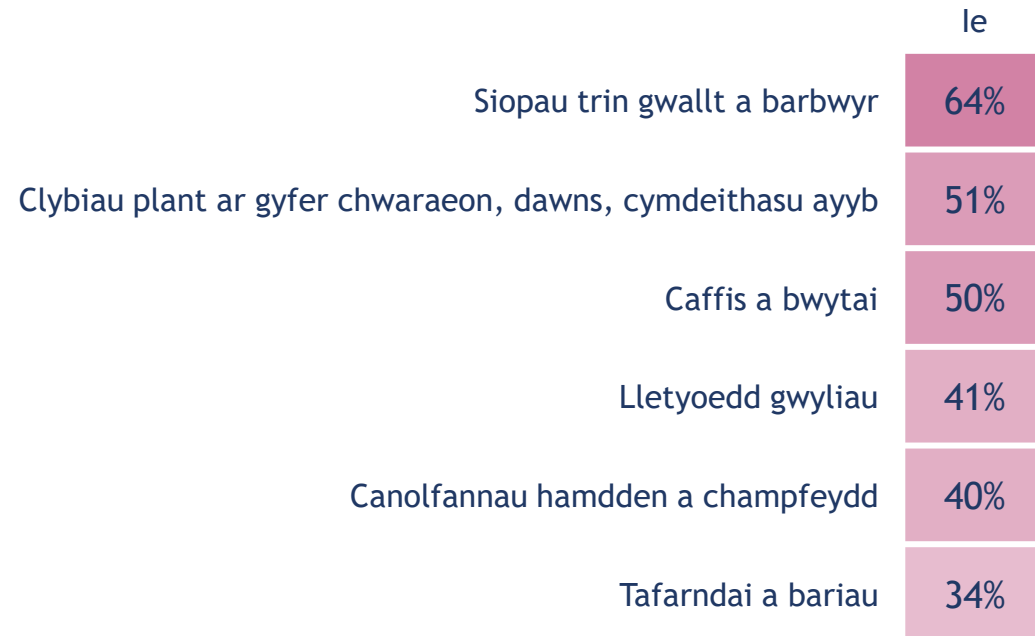
Dylid terfynu cyfyngiadau ymbellau cymdeithasol ar gyfer teulu agos a ffrindiau nad ydynt yn byw gyda'i gilydd

Dylai pobl allu teithio dramor a dychwelyd i Gymru heb orfod mynd i mewn i gwarantîn

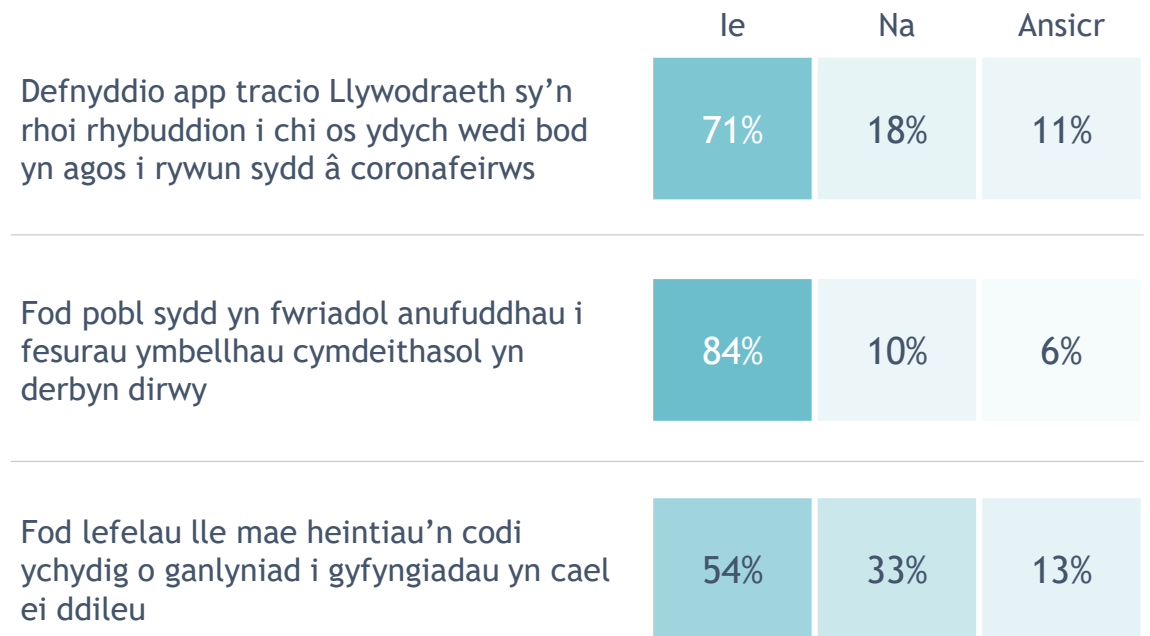
Dylai apwyntiadau sgrinio am ganser ail-ddechrau (e.e ar gyfer canser ar y fron, y coluddyn a chanser ceg y groth)

	Dylid fod yn digwydd yn barod	Oddi fewn i'r 3 wythnos nesaf	Mewn mwy na 3 wythnos
Dylai bwytaï, tafarndai a bariau ail agor	6%	31%	62%
Dylai gweithwyr nad ydynt yn hanfodol allu ddychwelyd nôl i'r gwaith	30%	50%	21%
Dylai digwyddiadau mawr fel chwaraeon a chyngherddau allu cymryd lle	3%	8%	90%
Dylai pobl allu teithio mor bell ag y mynant yng Nghymru i gwrdd â phobl a defnyddio manau cyhoeddus ar yr amod eu bod yn cynnal ymbellhau cymdeithasol	34%	41%	25%
Dylid terfynu cyfyngiadau ymbellau cymdeithasol ar gyfer teulu agos a ffrindiau nad ydynt yn byw gyda'i gilydd	27%	43%	30%
Dylai pobl allu teithio dramor a dychwelyd i Gymru heb orfod mynd i mewn i gwarantîn	6%	11%	83%
Dylai apwyntiadau sgrinio am ganser ail-ddechrau (e.e ar gyfer canser ar y fron, y coluddyn a chanser ceg y groth)	85%	13%	2%

Pa rai o'r canlynol ydych chi'n meddwl dylai fod yn flaenoriaethau i ail-agor nesaf wrth i'r cyfyngiadau gael eu llacio?

Pa rai o'r canlynol ydych chi'n eu hystyried yn dderbyniol?

Byddai'n well gennyf pebai ysgolion yn aros ar gau hyd nes nad oes gobaith i blant ddal coronafeirws

Cytuno 50%

Anghytuno 32%

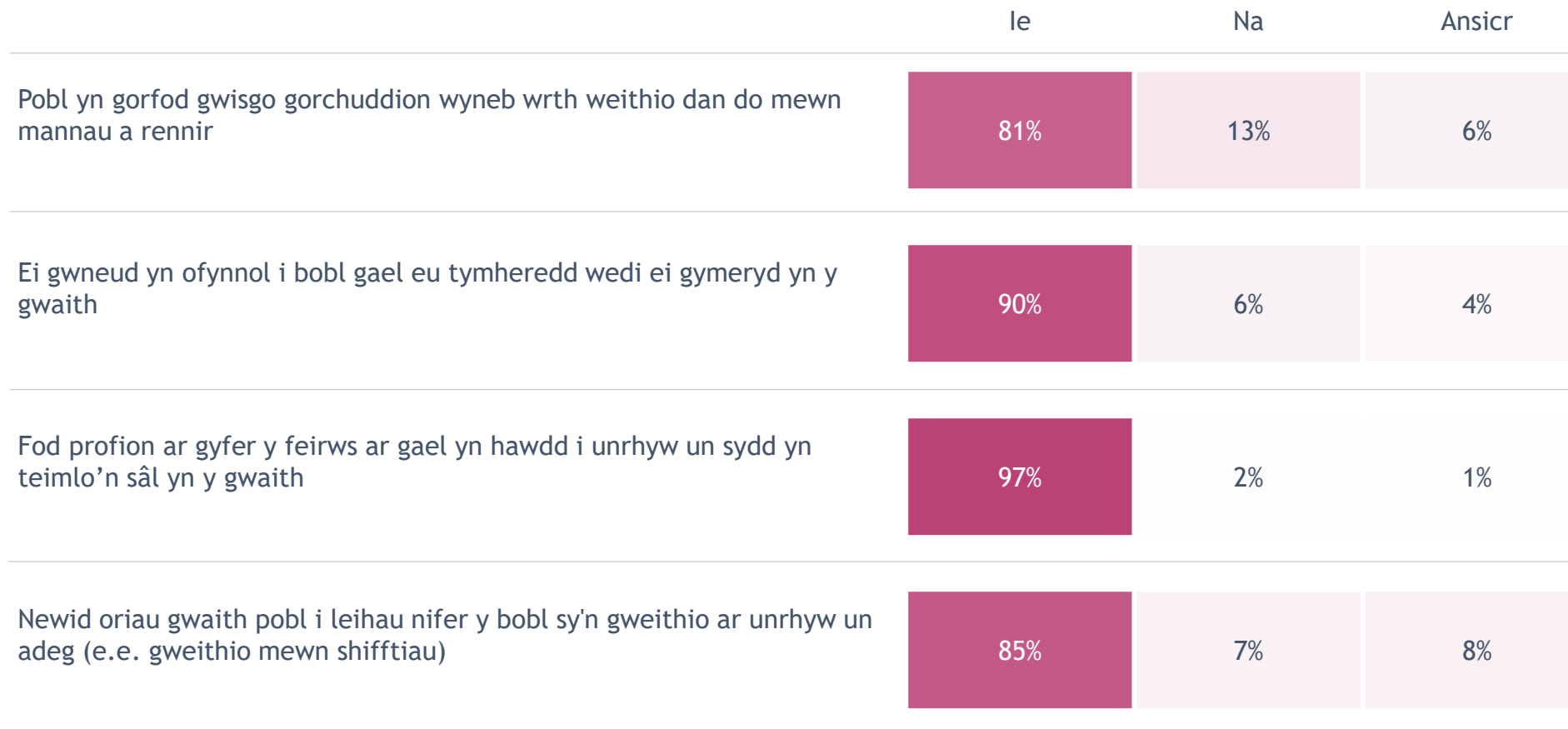
Heb benderfynu 18%

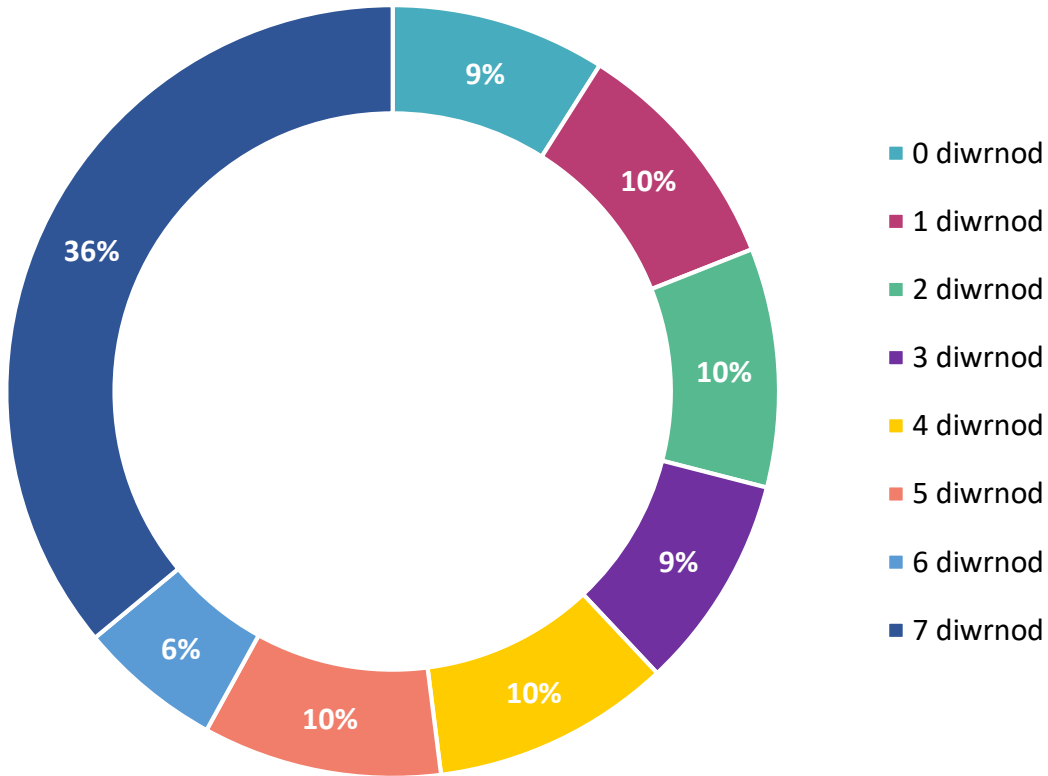
Wrth feddwl am blant yn dychwelyd i'r ysgol, pa mor bryderus fydddech chi ynglŷn â'r canlynol?

	Ddim yn bryderus o gwbl	Ychydig yn bryderus	Yn bryderus iawn	Yn hynod o bryderus
Plant yn dal coronafeirws mewn ysgolion a'i ledaenu i'w teuluoedd a'u cymunedau	11%	43%	25%	21%
Plant eu hunain yn mynd yn sâl o fod wedi dal coronaferiws yn yr ysgol	16%	41%	23%	19%
Addysg plant yn cael ei niweidio gan ysgolion sy'n dychwelyd i'r arferol yn rhy araf	20%	38%	26%	15%
Datblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant yn cael eu niweidio gan ysgolion sy'n dychwelyd i'r arferol yn rhy araf	17%	39%	25%	19%

I'w gwneud yn ddiogel i bobl i ddychwelyd i'r gwaith, pa rai o'r mesurau yma a fyddech chi'n eu cefnogi?

Yn y 7 diwrnod diwethaf, ar sawl diwrnod ydych chi wedi gadael eich cartref?

Yn y 7 diwrnod diwethaf, ar sawl diwrnod ydych chi wedi gadael eich cartref...

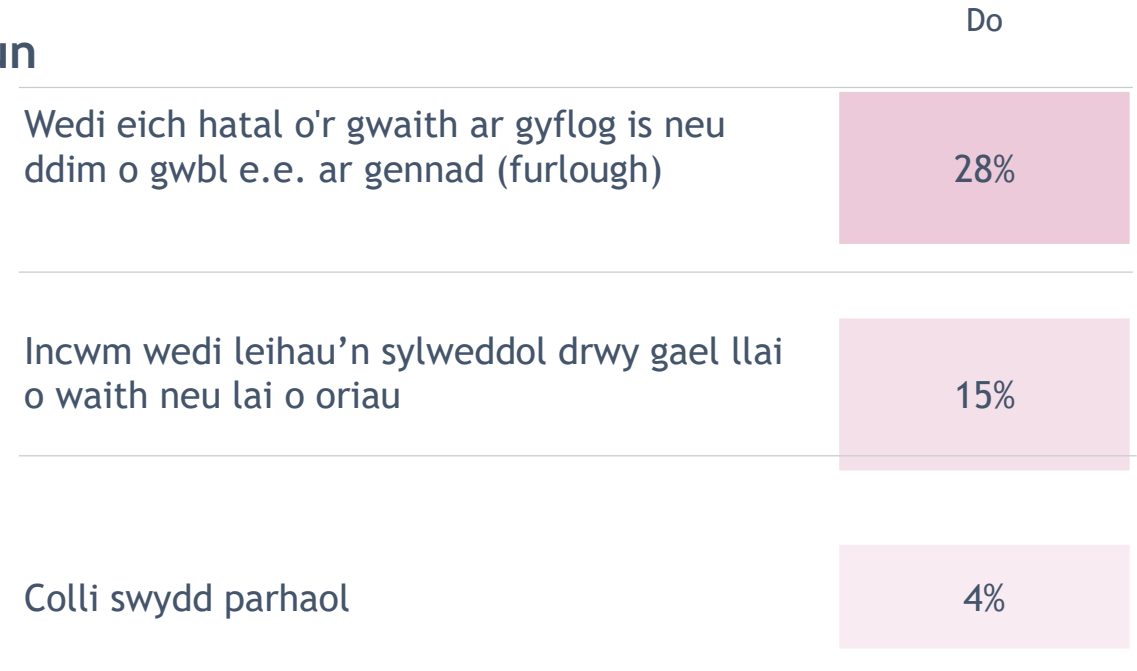
	0 diwrnod	1-2 diwrnod	3-4 diwrnod	5+ diwrnod
...i weithio	68%	5%	9%	17%
...i siopa	32%	55%	9%	5%
...am resymau meddygol	83%	16%	1%	<1%
...i wneud ymarfer corff	37%	15%	15%	32%
...i gwrdd teulu a ffrindiau	64%	28%	5%	2%

Dros yr wythnos ddiwethaf, faint mae'r canlynol wedi bod yn eich poeni?

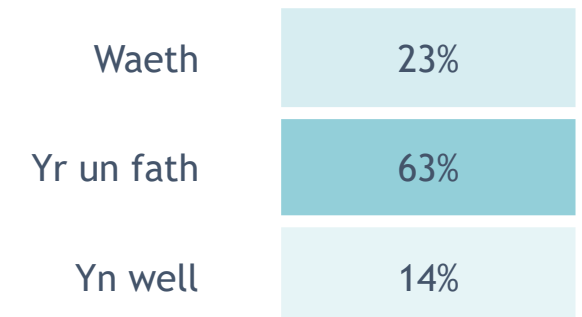
	Dim o gwbl	Ychydig	Llawer
Mynd yn ddifrifol wael gyda coronafeirws	37%	44%	19%
Colli rhywun agos atoch o'r feirws	23%	32%	46%
Iechyd a lles eich plant**~	25%	33%	43%
Addysg eich plant**~	24%	24%	52%
Eich priodas neu eich perthynas gyda'ch partner#~	77%	14%	10%
Colli eich swydd neu methu dod o hyd i swydd #~	64%	18%	18%
Gwaith, er fod eich swydd yn saff#~	58%	25%	17%
Eich cyllid	62%	22%	16%

* Yn gyfyngedig i'r rhai sydd â phlant ar yr aelwyd; ~ Data heb ei bwysoli; #yn eithro rhai a ymatebodd yn ' amherthnasol '

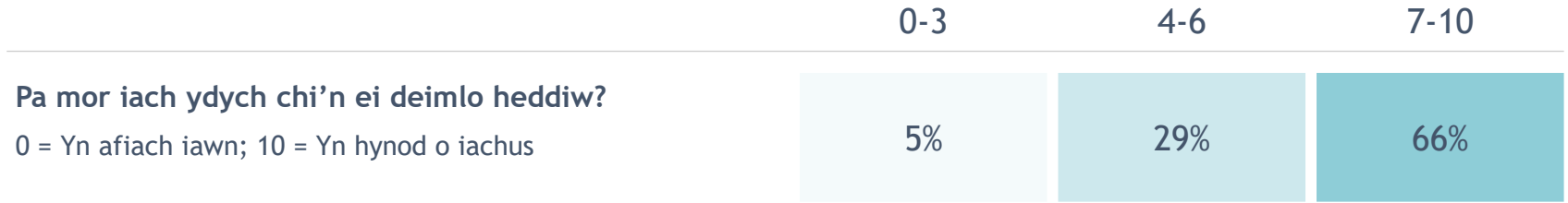
O ganlyniad i coronafeirws, a ydych chi neu unrhyw un ar eich aelwyd chi...

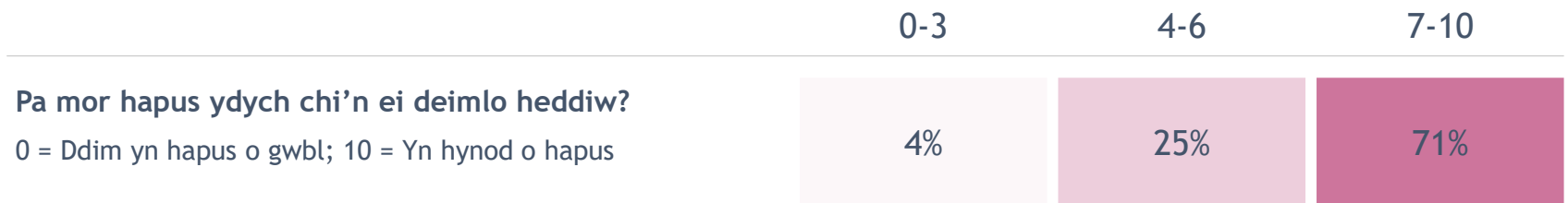
O ganlyniad i gyfyngiadau coronafeirws, a fydddech yn dweud fod eich sefyllfa ariannol bresennol yn?

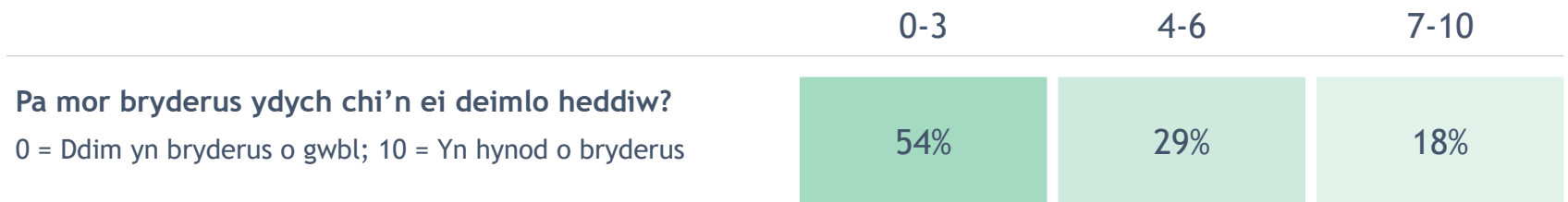
Teimlo'n iach

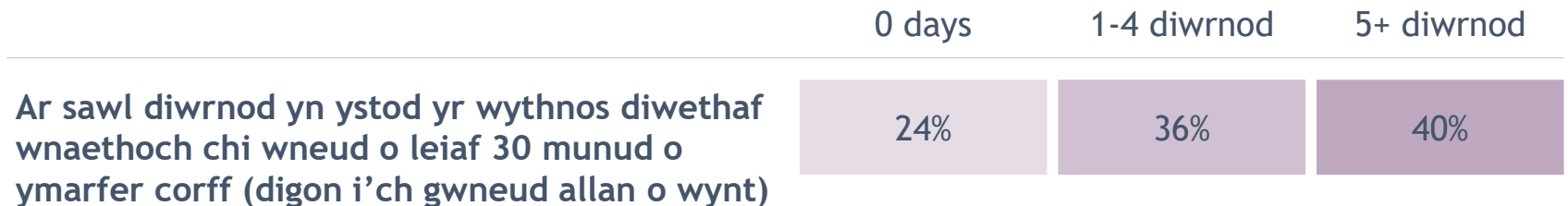
Teimlo'n hapus

Teimlo'n bryderus

Ymarfer corff

Yn ystod yr wythnos diwethaf, pa mor aml ydych chi wedi teimlo'n

	Unig	Ynysig
Byth	65%	59%
Weithiau	25%	29%
Yn aml	8%	8%
Bob amser	2%	4%

Dros yr wythnos olaf, pa mor aml mae'r canlynol wedi eich poeni?

Eich iechyd a'ch lles

Ddim o gwbl	54%
Ychydig	32%
Llawer	13%

Yr arolwg

Arolwg ffôn cenedlaethol a gynhaliwyd gydag oedolion (>18 oed) sy'n breswylwyr ar hyn o bryd yng Nghymru.

Dechreuwyd gasglu data ar ddechrau **Ebrill 2020** ac mae'n parhau.

Hyd yn hyn, mae dros 6000 o bobl wedi dweud wrthym sut mae'r feirws a'r clo mawr wedi effeithio arnynt.

Ein dadansoddiadau

Mae'r dadansoddiadau hyn yn ystyried sut y gall y profiadau o coronafeirws fod yn wahanol ar gyfer gwahanol grwpiau mewn cymdeithas. Nid yw rhai mesurau demograffig yn cael eu dadansoddi yma oherwydd maint bach y sampl (e.e y rhai nad ydynt yn cael eu hadnabod fel gwryw neu fenyw, neu oherwydd eu bod yn cael eu harchwilio mewn adroddiadau â thema penodol (e.e ethnigrwydd).

Defnyddiwyd swyddogaeth **model llinol cyffredinoledig** i archwilio perthnasoedd annibynnol rhwng deilliannau o ddiddordeb a newidynnau demograffig (oedran, rhyw, amddifadedd.)

Cywirwyd dadansoddiadau hefyd am amser (h.y. wythnos yr arolwg). Fodd bynnag, nid yw tueddiadau dros amser yn ganolbwynt i'r adroddiad yma, ac fe'u adroddwyd mewn mannau eraill.

Canfyddiadau

Cyflwynir gwahaniaethau allweddol ar draws 5 cwintel amddifadedd (1=mwyaf difrentiedig; 5=lleiaf difrentiedig /mwyaf cefnog) ac ar gyfer menywod vs dynion a'r ieuengaf (18-29) vs yr hynaf (70+) yn ôl oedran. Lle ceir gwahaniaethau arwyddocaol pwysig ar draws categorïau oedran eraill, cyflwynir rhain mewn graffiau.

Onid nodir, mae gwahaniaethau yn arwyddocaol yn ystadegol ar $p < .05$.

Yn ystod y clo mawr yng Nghymru...

Mae **merched** yn fwy tebygol o:

Boeni'n fawr am gael coronafeirws

Feddwl y dylid gwneud i bobl wisgo gorchuddion gwyneb mewn mannau cyhoeddus

Yn golchi dwylo'n gyson (>10 gwaith/diwrnod)

Merched	Dynion
22%	16%
57%	52%
58%	42%

Mae rheiny rhwng **18-29 oed** yn fwy tebygol o:

Ddweud ybyddai'n well ganddynt i ysgolion aros ar gau hyd nes nad oes siawns o ddal y feirws.

Bryderu am blant yn mynd yn sâl o ddal coronafeirws yn yr ysgol.

Bryderu am blant yn dal coronafeirws mewn ysgolion ac yn lledaenu hyn yn ymysg eu teuluoedd a'u cymunedau*

18-29 oed	70+ oed
70%	58%
59%	41%
62%	46%

Tra fod yr rhai **70+ oed** yn fwy tebygol o:

Fod yn bryderus iawn am ddal
21% (18-29 oed; 6%)

Mae pobl mewn **amddifadedd** yn fwy tebygol o:

Fod yn bryderus iawn am gael coronafeirws

Fod eisiau aros o dan gyfyngiadau hyd nes nad oes unrhyw siawns o ddal y feirws

Fod eisiau i ysgolion aros ar gau hyd nes nad oes unrhyw siawns o ddal y feirws

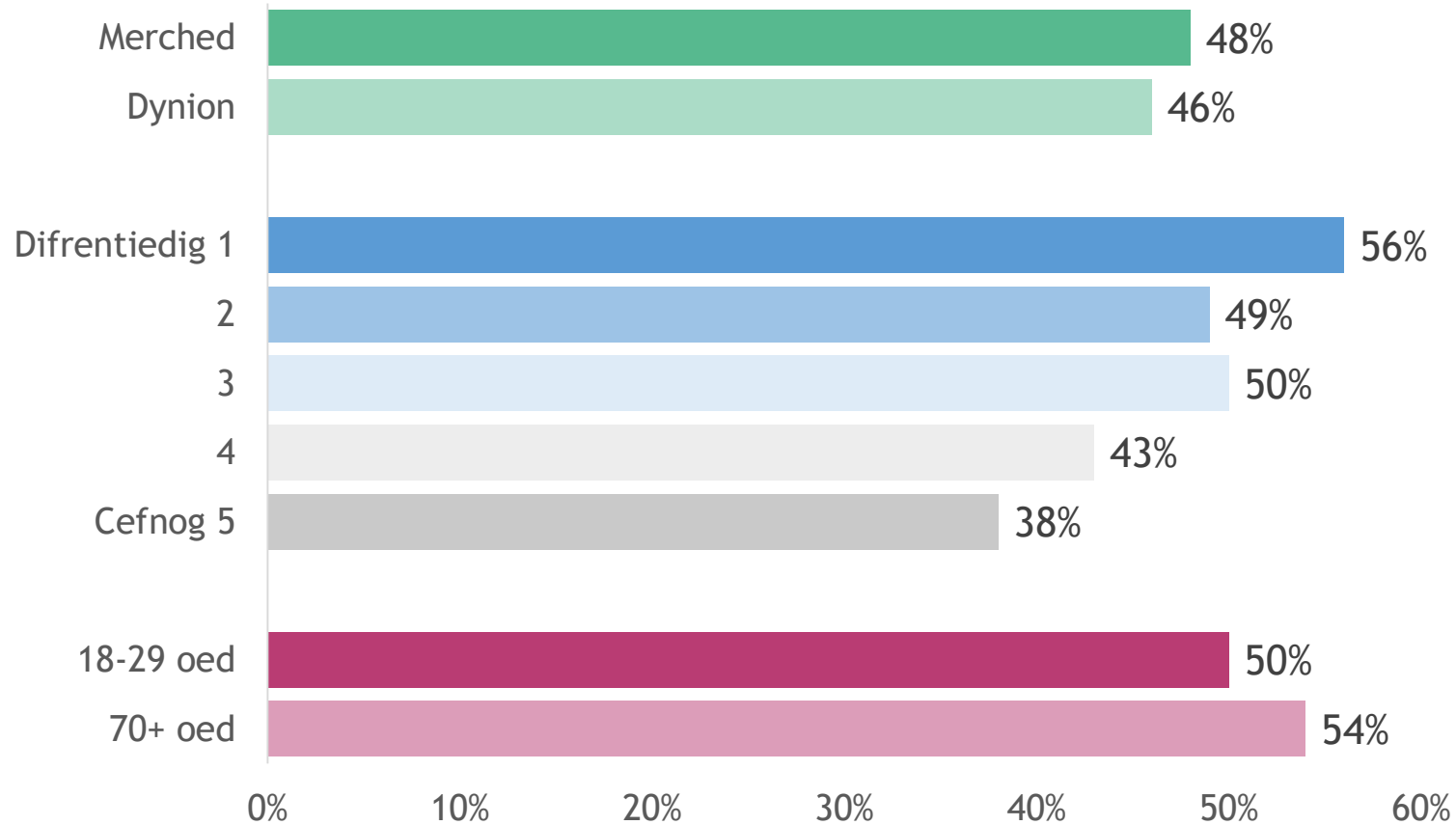
Bryderu am blant yn mynd yn sâl o ddal coronafeirws yn yr ysgol

Bryderu am blant yn dal coronafeirws mewn ysgolion ac yn lledaenu hyn ymysg eu teuluoedd a'u cymunedau

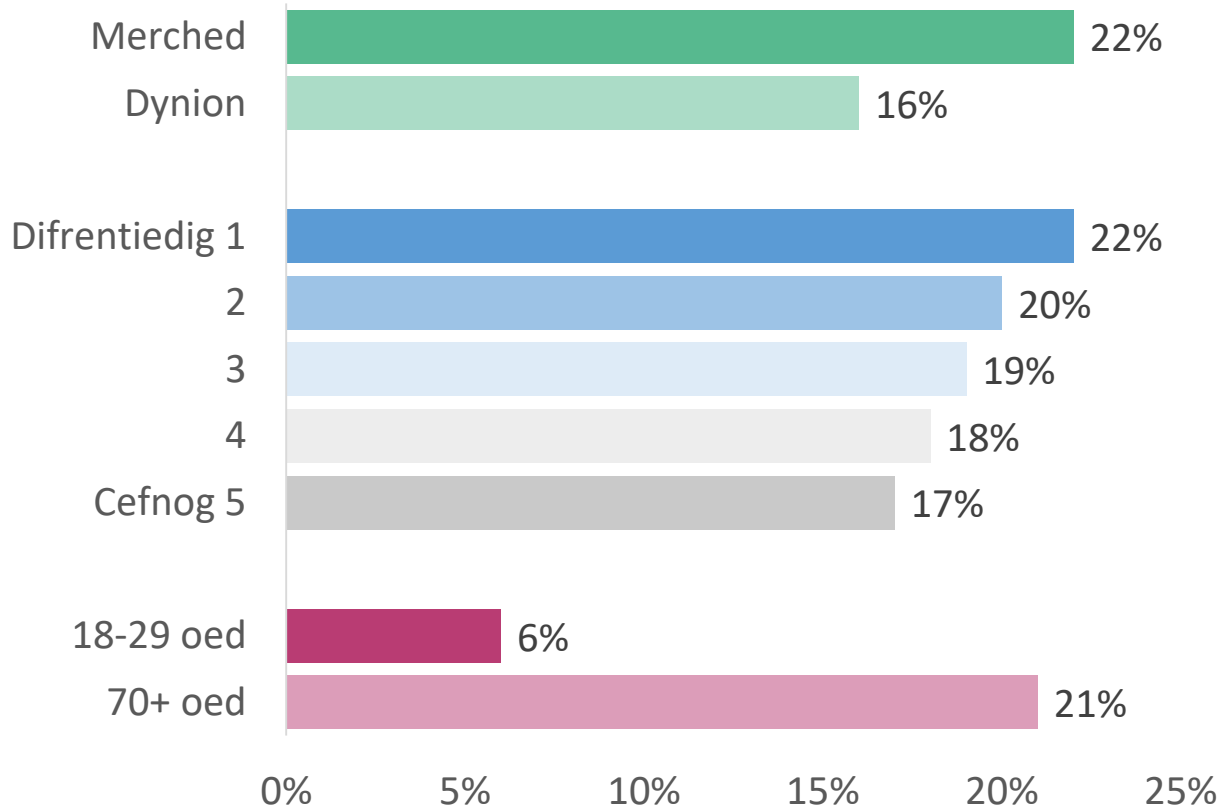
Y pumed mwyaf difrentiedig o'r boblogaeth	Pumed rhan lleiaf difrentiedig o'r boblogaeth
22%	17%
56%	38%
70%	50%
53%	30%
52%	38%

*Gwahaniaeth heb fod yn ystadegol arwyddocaol.

Cyfran wedi'i haddasu y byddai'n well ganddynt aros o dan gyfyngiadau hyd nes nad oes siawns iddynt ddal y feirws

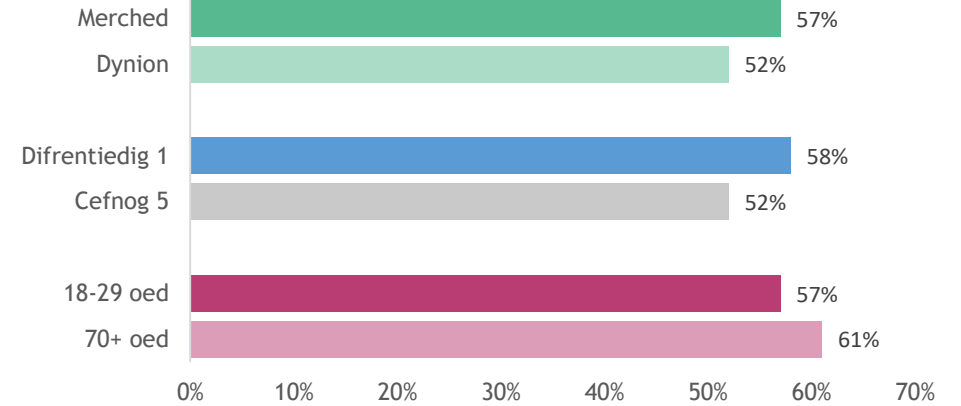

Cyfran wedi'i haddasu yn bryderus iawn am gael coronafeirws^{#~}

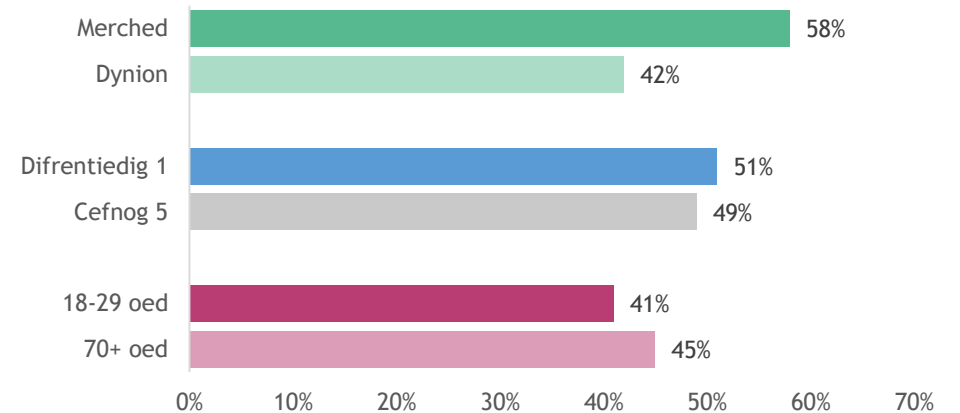

Mae merched yn fwy pryderus na dynion am gael coronafeirws ac maent yn dangos mwy o gefnogaeth i ddefnyddio gorchuddion wyneb ac yn golchi eu dwylo'n fwy cyson.

Cyfran wedi'i haddasu y dylid gwneud i bobl wisgo gorchuddion wyneb mewn manau cyhoeddus*

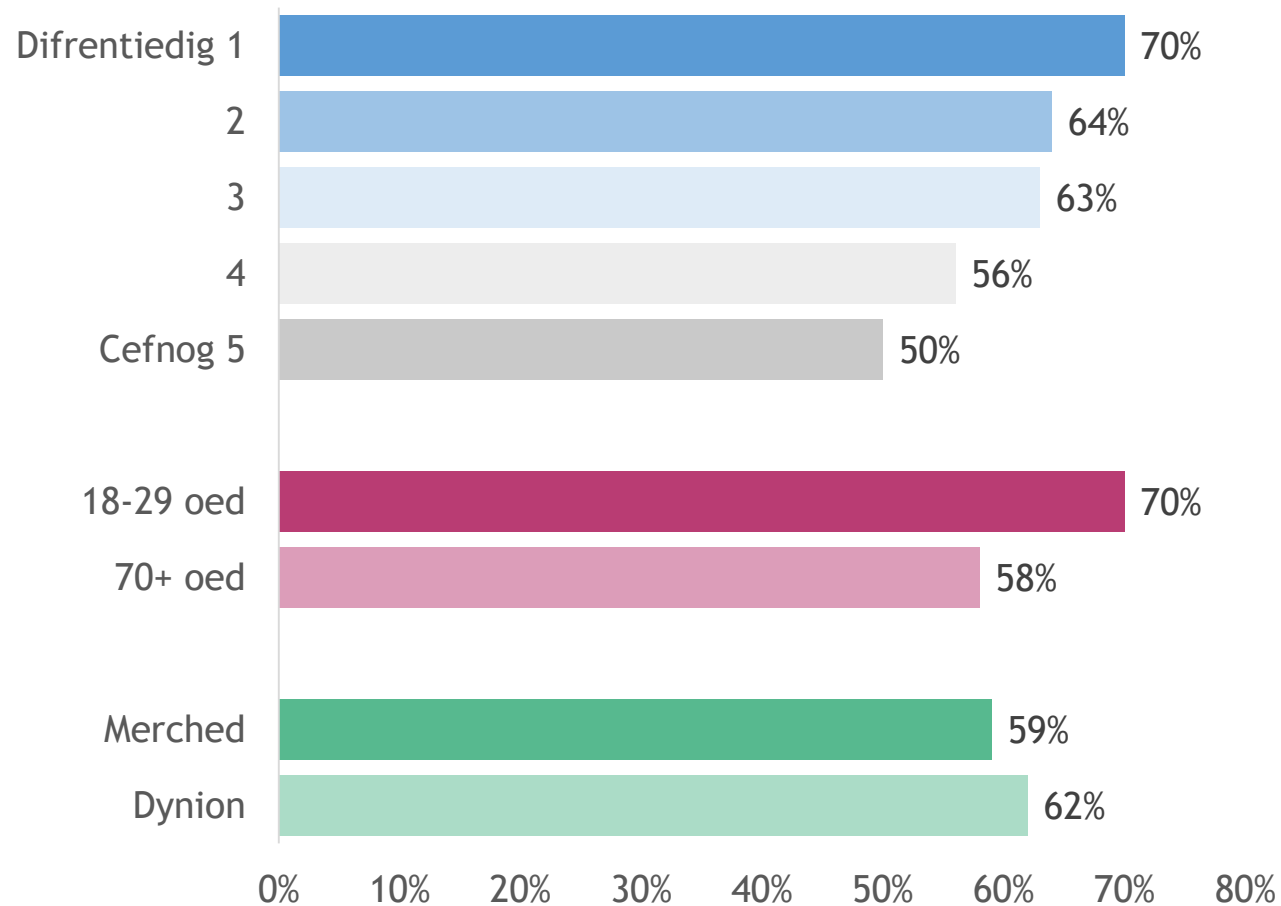

Cyfran wedi'i haddasu sy'n golchi dwylo neu'n defnyddio diheintydd llaw yn aml (>10 gwaith/dydd)⁺

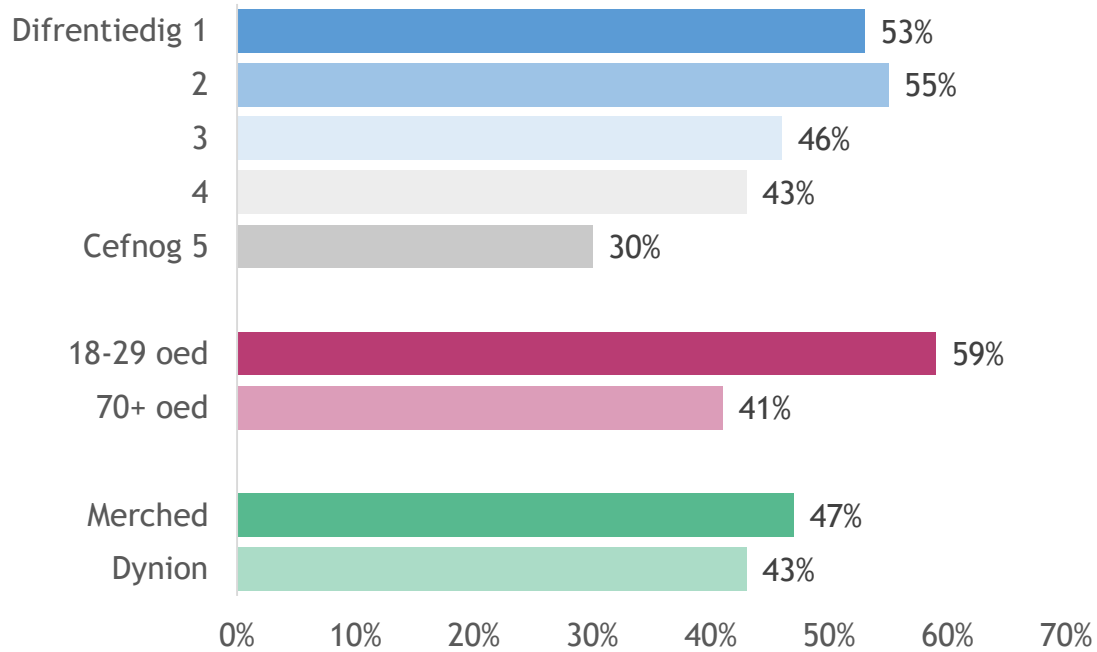
[#]Ymhlith y rhai sy'n credu nad ydynt wedi cael y feirws yn barod; [~]Data o wythnos 2-12; ^{*}o wythnos 6-12; ⁺Data o wythnos 11-12.

Cyfran wedi'i haddasu a fyddai'n ffafrio ysgolion i aros ar gau hyd nes nad oes unrhyw siawns o ddal y feirws

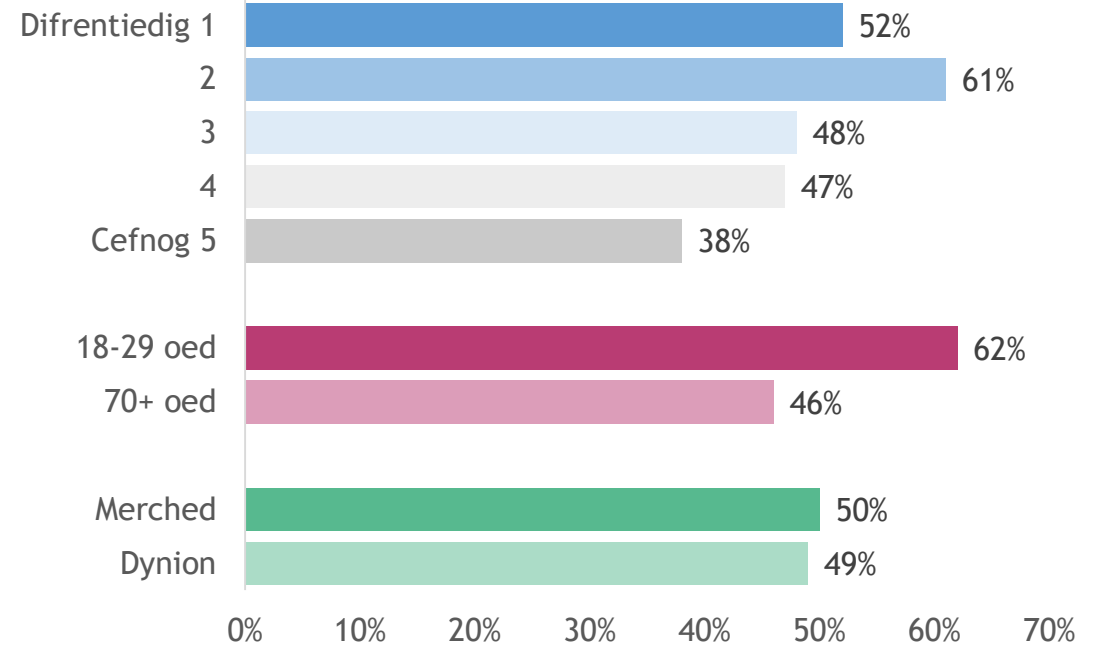

Ysgolion a phryder am blant

Cyfran wedi'i haddasu'n bryderus iawn neu'n eithriadol o bryderus am blant yn mynd yn sâl o ddal coronafeirws yn yr ysgolion⁺

Cyfran wedi'i haddasu'n bryderus iawn neu'n eithriadol o bryderus am blant yn dal coronafeirws mewn ysgolion ac yn ei ledaenu i'w teuluoedd a'u cymunedau⁺

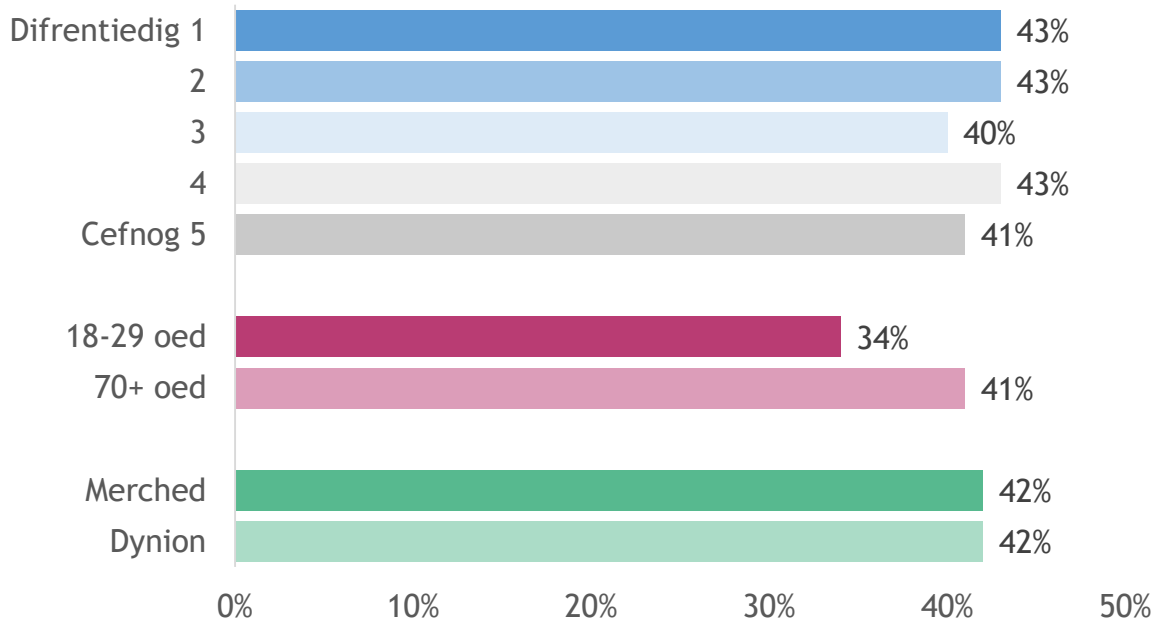

Mae ymatebwyr sy'n byw mewn ardaloedd mwyaf difrentiedig Cymru'n fwy pryderus am blant yn dal ac yn lledaenu coronafeirws yn yr ysgol na'r rhai sy'n byw mewn ardaloedd mwyaf cefnog.

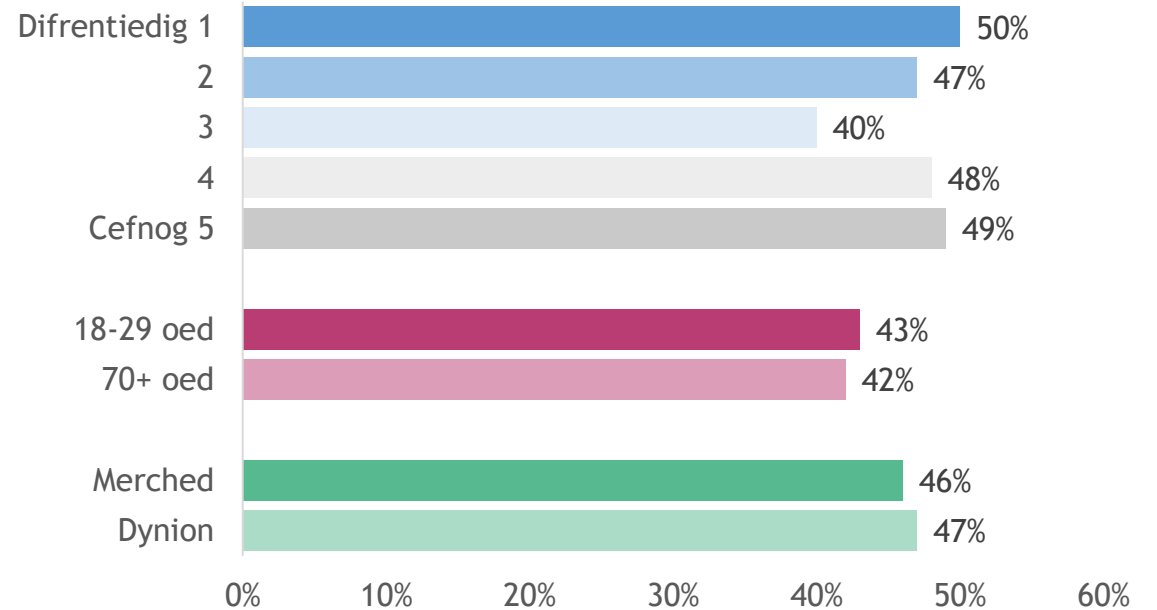
⁺Data o wythnosau 11-12.

Ysgolion a phryder am blant

Cyfran wedi'i haddasu'n, bryderus iawn neu'n eithriadol o bryderus am addysg plant yn cael ei niweidio gan ysgolion yn dychwelyd i'r arfer yn rhy araf⁺

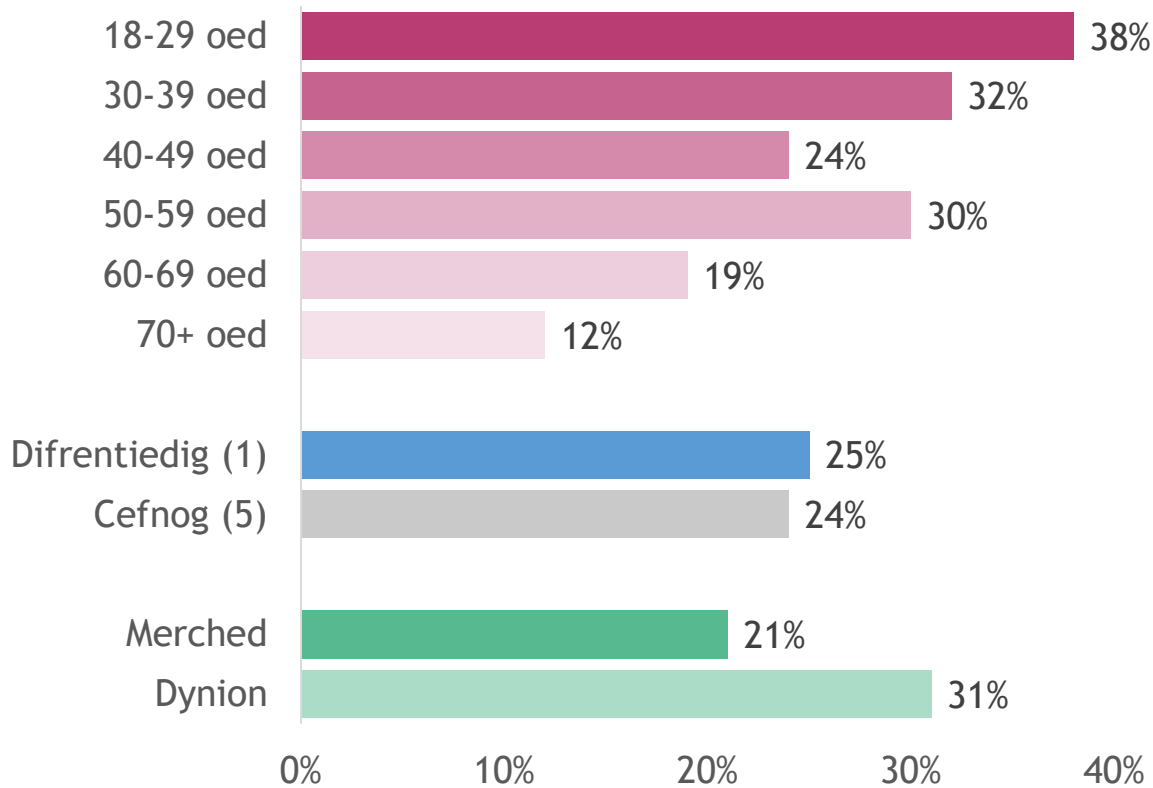

Cyfran wedi'i haddasu'n bryderus iawn neu'n eithriadol o bryderus ynghylch niwed i ddatblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant drwy ysgolion yn dychwelyd i'r arfer yn rhy araf⁺

Mae pryderon am addysg plant a'u datblygiad cymdeithasol ac emosiynol yn debyg ar draws pob lefel o amddifadedd.

Cyfran wedi'i haddasu yn adrodd ar eu sefyllfa ariannol bresennol ei fod yn waeth na'r arfer oherwydd cyfyngiadau coronafeirws⁺

Oedolion ifanc sydd fwyaf tebygol o adrodd fod eu sefyllfa ariannol bresennol yn waeth na'r arfer oherwydd cyfyngiadau coronafeirws.

⁺Data o wythnosau 11-12.

Ymholiadau

Dadansoddydd Demograffig

Katie Hardcastle

Data a Dadansoddeg

Yr Athro Karen Hughes

Datblygydd yr Arolwg

Yr Athro Mark A Bellis

Cymorth Dadansoddol

Dr Freya Glendinning

E-bost

Ymholiadau.cyffredinol@wales.nhs.uk

Ffôn

02920 227744

Wê

icc.gig.cymru

Polisi a Iechyd Rhyngwladol, Canolfan Gydwethredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fudsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant

Llawr 5, Iechyd Cyhoeddus Cymru,
2 Capital Quarter,
Stryd Tyndall,
Caerdydd, CF10 4BZ

Sut wyt ti?

Am wybodaeth cyffredinol ar sut i edrych ar ôl eich hunan, eich ffrindiau a'ch teulu yn ystod cyfyngiadau coronafeirws ymwelwch â:

icc.gig.cymru/sut-wyt-ti

